

# ŞANTIYE VE ŞANTIYE ŞEFLİĞİ

Rüstem ÖZATA

Elektrik Mühendisi  
EMO Ankara Şubesi Üyesi  
rustem.ozata@emo.org.tr

Şantiye;

1- İnşa durumundaki yapıların, tesislerin (ev,fabrika,baraj,her türlü enerji tesisleri vb) her türlü malzemelerinin, araçlarının, gereçlerinin yığılıp saklandığı, veya depolandığı alan veya yerdir.

2- Çeşitli yapım üretim, depolama, tamir ve bakım tesisleri ile tüm çalışanların gerektiğinde yeme ve yatma ihtiyaçlarını da karşılayacak yapılardır.

3- İş güvenliği uzmanlarının ve tüm güvenlik ekipmanlarının bulunduğu yerdir

4- Yapının bulunduğu, tesis yapının başlangıcından bitişine kadar olan her uygulamasında kullanılan yerdir. Düzenli ve disiplinli şantiyeler, inşaatın kalitesini ve başarısını olumlu yönde etkilemektedir.

5- Şantiye tesisi geçici olduğundan harcamalarının karşılığı olmaz. Bu nedenle şantiye tesislerinin yeterli düzeyde iyi olmasının yani sıra ekonomikte olmaları gerekmektedir

6- Ekonomik bir şantiye planlaması, deneyimli bir mühendis ve projeci bir mimar tarafından işbirliği halinde ele alınmalıdır.

Ağırlıklı Elektrik /veya Makina tesislerinde (enerji santraller, Hes, Ges, Rüzgar vb ) şantiye planlamalarında mutlaka Elektrik Mühendisi ve/veya Makina Mühendisinden yararlanılması gerekir.

**İdeal bir şantiye plânında aşağıdaki şartların yerine getirilmesi gerekmektedir.**

- ✘ Yasalara, kurallara uygunluk,
- ✘ İşlevsellik,
- ✘ Yeterlilik,
- ✘ Ekonomik yapım,
- ✘ Sağlamlık,
- ✘ İşletme ekonomisi,
- ✘ Ulaşım olanakları,
- ✘ Tesisin yapım hızı,
- ✘ Güvenliği,
- ✘ Haberleşme, altyapı sağlama olanakları

## İşte bir şantiye şefi,

Yukarıda belirtilen şantiyedeki hususları (yasal hükümlülüklerde dahil olmak üzere) yerine getirebilecek deneyimlere ve yeteneklere sahip olmalıdır.

## Şantiye şefliği;

Bilindiği gibi şantiye şefliği mevzuatı, 3194 sayılı İmar Kanunu, 4708 sayılı Yapı Denetim Kanunu, Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliği, Planlı Alanlar Tıp İmar Yönetmeliği, Yapı Müteahhitlerinin Kayıtları İle Şantiye Şefleri Yetki Belgeli Ustalar Hakkındaki Yönetmeliğin ilgili maddeleri ile düzenlenmiştir.

## Şantiye şefi,

İnşaat faaliyetini müteahhit adına yürüten, personelin ya da taşeronların sevk ve idaresini sağlayan, iş güvenliğinin sağlanması için ilgili yasalara göre gerekli tedbirlerin alınıp alınmadığını denetleyen, yapının fen ve tekniğe, ruhsat ve projesine uygun olarak inşa edilmesini sağlamakla yükümlü olan gerçek kişidir. (3194 Sayılı İmar Kanunu)

4708 sayılı Yapı Denetim Kanunu'nda belediye ve mücavir alan sınırları içinde 200 m<sup>2</sup>'yi geçen her yapının inşaatında Şantiye Şefi bulundurma zorunluluğu getirilmiştir. Şantiye şefliği yapacak mühendisler, “**Yapı Müteahhitlerinin Kayıtları İle Şantiye Şefleri Ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmelik**” te Şantiye Şeflerini m<sup>2</sup> ve sayı olarak kısıtlamıştır.

Mimar veya mühendis unvanlı şantiye şeflerinin aynı anda üslenebileceği işlerin toplamı **30.000 m<sup>2</sup>**'yi geçemez. Ancak yapım işinin tek ruhsata bağlı veya toplu yapı niteliğinde olması halinde 30.000 m<sup>2</sup>'yi geçmeme şartı aranmaz.

Şantiye şefi, görev yaptığı ilin sınırları dışında başka bir ilde görev üstlenemez ve bu Yönetmelikte belirtilen toplam m<sup>2</sup> sınırları aşılmamak kaydıyla **aynı anda en fazla beş** ayrı yapım işinin şantiye şefliğini üstlenebilir.

Şantiye şefleri, Üstlenmiş olduğu m<sup>2</sup> ve sayı sınırı doldurmaları halinde inşaat yapı izini alıncaya kadar

başka bir şantiye şefliği üstlenilemez.

4708 Sayılı Yapı Denetim Kanunu kapsamı dışında kalan Müteahhit ve şantiye şefi aranmayan yapılar:

**1- Bodrum katı dışında en çok iki katlı ve yapı inşaat alanı toplam 200 metrekareyi geçmeyen müstakil yapılar,**

**2- Entegre tesis niteliğinde olmayan tarım ve hayvancılık amaçlı yapı ve tesisler,**

**3- Köy yerleşik alanlarında, belediye ve mücavir alan sınırları içinde olmayan iskân dışı alanlarda ve nüfusu 5000'in altında olan belediyelerin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bodrum katı ve çatı arası dışında en çok iki katlı ve yalnızca bir bodrum katın inşaat alanı hesaba katılmaksızın toplam inşaat alanı 500 metrekareyi geçmeyen konut yapıları ile bunların kömürlük, otopark, depo gibi müştemilatı,**

**2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında tescil edilen taşınmaz kültür varlığı yapıları,**

**Ancak, 4708 Sayılı Kanun hükümlerine tabi olmayan, ruhsata tabi yapılarda denetime yönelik fenni mesuliyet 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 26'ncı ve 28'inci maddelerine göre mimar ve mühendislerce üstlenilir.**

### **ŞANTIYE ŞEFİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI:**

Şantiye şafinin görevi:

Yapı ruhsatının alınmasından itibaren başlayıp yapı kullanma izin belgesinin alınması ile son bulur.

Şantiye şefi görev aldığı yapım işine dair yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesini imzalamakla yükümlüdür.

- Yapı müteahhidi ve şantiye şefi; yapıyı, tesisatı ve malzemeleriyle birlikte bu Kanuna, ilgili diğer mevzuata, uygulama imar planına, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere, standartlara ve teknik şartnamelere uygun olarak inşa etmek, neden olduğu mevzuata aykırılığı gidermek mecburiyetindedir. Yapı müteahhidi

ve şantiye şefi, ilgili fenni mesullerin denetimi olmaksızın inşaat ve tesisatlarına ilişkin yapım işlerini sürdürmez, inşaat ve tesisat işlerinde yetki belgesi olmayan usta çalıştıramaz. **(3194 Sayılı İmar Kanunu Madde:28)**

- Şantiye şefi; yapıyı ilgili mevzuat hükümlerine, ruhsata ve eki projelere, denetçi mimar ve mühendis ile kontrol ve yardımcı kontrol elemanlarının talimatlarına uygun olarak inşa ettirmek, yapı denetimi sırasında bizzat hazır bulunarak, denetimin uygun şartlar altında yapılmasını sağlamak, ek-10'da gösterilen form-8'e uygun yapı denetleme defterini şantiyede muhafaza etmek, bu defterin ilgili bölümünü ve yapı denetim kuruluşunca düzenlenen diğer tutanak ile belgeleri imzalamakla yükümlüdür. **(Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği Madde:9/(3))**

- Şantiye şefi, yapı müteahhidi adına, yapım işinin ruhsata ve ruhsat eki etüt ve projelere uygun olarak gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan inşaat ve iş organizasyonunu sağlamak, mevzuatın öngördüğü her türlü tedbiri almak, uygulamak ve uygulatmakla sorumludur. **(Yapı Müteahhitlerinin Kayıtları ile Şantiye Şefleri ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmelik Madde:10/(6))**

- Şantiye şefi, inşaat ve tesisat işlerinde yetki belgeli usta çalıştırılmasından sorumludur. **(Yapı Müteahhitlerinin Kayıtları ile Şantiye Şefleri ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmelik Madde:10/(7))**

- Şantiye şefi görev aldığı yapım işine dair yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesini imzalamakla yükümlüdür. **(Yapı Müteahhitlerinin Kayıtları ile Şantiye Şefleri ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmelik Madde:10/(11))**

- Yapı müteahhidi veya onu temsilen görevlendirilen şantiye şefi, inşaatta herhangi bir imalata başlamadan en az bir gün önce, yapılacak imalatı yapı denetim kuruluşuna haber vermek zorundadır. Aksi takdirde, işin denetimsiz ilerlemesinden doğabilecek her türlü sorumluluk yapı müteahhidine ve onu temsilen görevlendirilen şantiye şefine aittir. **(Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği Madde:9/(6))**

- Şantiye şefi görev aldığı yapım işinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eksiklik ve kusurları, öneri ve önlemleri belirlemek, yapı müteahhidine rapor etmek ve şantiyede görev alan ilgili kişilere bildirmekle yükümlüdür. Raporda yer alan hususların yerine getirilmemesinden yapı müteahhidi sorumludur. **(Yapı Müteahhitlerinin Kayıtları ile Şantiye Şefleri ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmelik Madde:10/(8))**

- Yapı müteahhidi ve onu temsilen görevlendirilen şantiye şefi, yapım işlerindeki kusurlardan dolayı müteselsilen sorumludur. **(Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği Madde:9/(5))**

- İşveren adına hareket eden, işin ve işyerinin yönetiminde görev alan işveren vekilleri, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun uygulanması bakımından işveren sayılır. **(6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde 3/2))**

- İşveren adına hareket eden, işin ve işyerinin yönetiminde görev alan işveren vekilleri, İş Kanunu'nun uygulanması bakımından işveren sayılır. İş Kanunu'nda işveren için öngörülen her çeşit sorumluluk ve zorunluluklar işveren vekilleri hakkında da uygulanır. **(4857 İş Kanunu, Madde: 2)**

- Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür. Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlaka aykırı bir fiille başkasına kasten zarar veren de, bu zararı gidermekle yükümlüdür.

- Şantiye şefi görev aldığı yapım işine dair yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesini imzalamakla yükümlüdür.

- Şantiye şefi görev aldığı yapım işinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemin alınması yetkisine sahiptir. Bu yetkinin yapı müteahhidi tarafından kullanılmaması halinde şantiye şefi sorumlu tutulamaz.

- Şantiye şefi görev aldığı yapım işinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eksiklik ve kusurları, öneri ve önlemleri belirlemek, yapı müteahhidine rapor etmek ve şantiyede görev alan ilgili kişilere bildirmekle yükümlüdür. Raporda yer alan hususların yerine getirilmemesinden yapı müteahhidi sorumludur,

Ayrıca, şantiye şefliği üstlenecek olan mühendis ve mimarların bağlı olduğu Meslek Odalarının SMM Yönetmelikleri gereğince serbest mühendislik yapanların bürolarında TAM GÜN esasına göre çalışmaları öngörülmüştür.

Şantiye şefi mühendis ve mimarların bağlı



bulunduğu odalarına karşı sorumlulukları ilgili odaların SMM Yönetmeliklerinde belirlenmiştir . Oda yetkilendirme belgesine sahip olması, ve yapmış olduğu sözleşmeyi odasına onaylatması gerekmektedir .

Şantiye Şefinin önemli görevlerinden Yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerinin birer nüshasının Sosyal Güvenlik Kurumu Müdürlüğüne ve ilgililerin kayıtlarına işlenmek ve değerlendirilmek üzere ilgili meslek odasına ve Müdürlüğe gönderilmesi zorunludur

### **Şantiye şeflerinin İş güvenliği Uzmanlığı belgesi alması:**

Şantiye şefi Mühendis, mimar ve teknik öğretmen unvanlı teknik personelin şantiye şefi olarak görev yaptığı 4857 sayılı İş Kanunu'nun kapsamında yer alan inşaat ve tesisat işlerinde görev alacak şantiye şeflerinin 1/1/2012 tarihinden 1/1/2020 tarihine kadar iş güvenliği uzmanlığı belgesi alması zorunludur.

- Şantiye şefi sosyal güvenlik bakımından 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabidir.

*Danıştay 6. Daire Yapı Müteahhitlerinin Kayıtları ile Şantiye Şefleri ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmeliğin bazı maddelerinin yürütmesinin durdurulması ve iptali*

*için TMMOB tarafından açılan davada ara kararını verdi. Mahkeme, teknik öğretmen ve teknikerlerin şantiye şefliği yapabilmesini düzenleyen maddelerin yürütmesini durdurdu.*

Danıştayın bu kararı sonucu, yeni çıkan yönetmelik, İnşaat Teknikerlerine ve Teknik öğretmenlere bu haliyle Şantiye şefliği yetkisi vermemektedir.

### **Şantiye şefliği ile ilgili söyleyeceklerim bitmedi:**

Şantiye şefliği ile iş güvenliği uzmanlığı, fiili uygulamada çok büyük sıkıntılar yaratmaktadır.

-Şantiyecilik tecrübe, deneyim, uzmanlık gerektiren sorumluluğu ve riski çok olan bir uzmanlık alanıdır.

-Şantiyecilik yaşamımızda geleceğimizin eseridir.

Bu nedenle hangi meslekten olursa olsun kesinlikle yeni genç mezun meslektaşlarımıza şantiye şefliği görevi verilmemelidir,

### **Nasıl bir Şantiye şefliği denildiğindeki önerilerim:**

-Belirlenen yapı sınıflarına göre, (küçük alanlardan büyük alanlara)

-İSG uzmanları uygulaması gibi (sınıflandırılma)

-Belirli bir süre tecrübe ve deneyim kazandırılması, (ilgili Odaların mesleki eğitimleri ve iş başı eğitimleri gibi, sınavsız)

-Yasalarla yardımcı şantiye şefliği unvanı belirlemek,

-Yasalarla yapılacak işlerin görev tanımları mutlaka belirlenmesi,

-Şantiye şefliği ile iş güvenliği UZMANLIĞI fiili uygulamalarda çok büyük sıkıntılar yaşamaktadır.

Yasaya göre İGU Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na, şantiye şefliği, yapım ve ruhsat işleri ise Çevre Şehircilik Bakanlığı'na aittir. Bu iki başlılık maalesef birlikte çözümlenerek yetkilinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu önerilerim en kısa zamanda TMMOB ilgili Odaları ve iki bakanlık la birlikte mutlaka çözümlenmelidir.

Canımızın ve malımızın güvenliğini teminen, sağlıklı güvenilir tüm şartları sağlanmış yapılar inşa edilmesi umuduyla, sağlıklı, mutlulukla kalınız.

## **basın açıklamaları...**

### **İLETİŞİMDE ALTYAPI AÇMAZI**

Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu, iletişim alanında yaşanan altyapı açmazını inceleyerek, saptamalarını bir basın açıklamasıyla kamuoyu ile paylaştı. Turkcell Superonline, Vodafone, TELKODER üyesi işletmecilerin Türksat ile ortak yatırım kararının değerlendirildiği açıklamada, "Altyapı yatırım ihtiyacı, altyapı fiyat ve kullanım koşulları; tek bir şirkete ya da şirketlerin ortaklık kararlarına bırakılabilecek bir konu değildir; kamu tarafından düzenlenip denetlenmesi gerekmektedir" denildi.

### **GELECEĞİN MÜHENDİSLERİ, ARAMIZA HOŞ GELDİNİZ!**

Elektrik Mühendisleri Odası, meslek alanlarına giren bölümleri kazanan öğrencileri kutlayarak, bütün ülkeye yayılan Şube ve temsilcilikleri ile bundan sonra genç meslektaş adaylarının her türlü sorununda yanlarında olacağını bildirdi. EMO'dan yapılan açıklamada, ilgili bölümlerdeki tüm öğrenciler EMO-GENÇ'e katılmaya çağırıldı.

### **EMO: KAMU VARLIKLARI HARAÇ-MEZAT SATILACAK**

Elektrik Mühendisleri Odası, Torba Yasa Tasarısı'nda EPIAŞ, EÜAŞ, TEDAŞ, TEİAŞ, TETAŞ ve TEMSAN'ın da aralarında bulunduğu birçok kuruluşun özelleştirme kapsamına alınmasına tepki göstererek, "tüccar zihniyetiyle kamu varlıklarının haraç-mezat satışının kabul edilemeyeceğini" bildirdi. Enerji ve diğer sektörlerde bugüne dek gerçekleştirilen özelleştirmelerin olumsuz sonuçlarına dikkat çeken EMO Yönetim Kurulu, hükümeti bu girişimden vazgeçmeye çağırdı.

*Basın açıklamalarımızın tam metnine  
[www.ankara.emo.org.tr](http://www.ankara.emo.org.tr) adresinden ulaşabilirsiniz.*